

Beslutningsforslag nr. **B 141**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 2. marts 2010 af Özlem Sara Cekic (SF), Eigil Andersen (SF), Lennart Damsbo-Andersen (S), Mette Frederiksen (S), Torben Hansen (S), Anne Marie Geisler Andersen (RV), Morten Østergaard (RV) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af fattigdomsydelser

Folketinget pålægger regeringen snarest muligt at fremsætte lovforslag, der indebærer,

- at loftet over kontanthjælp afskaffes,
- at 450-timers-reglen afskaffes, og
- at den særlige starthjælp, som gælder alle personer, der har opholdt sig uden for Danmark i

mere end 1 år inden for de seneste 8 år, afskaffes og erstattes af retten til fuld kontanthjælp. Desuden pålægges regeringen at hæve niveauet for introduktionsydelsen til niveauet for kontanthjælp.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en revideret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 75, folketingsåret 2008-09 (se Folketingstidende, forhandlingerne side 3481 og 5387, tillæg A side 3016 og 3018 og tillæg B side 620).

De nedsatte kontanthjælpsydelser er med til at producere fattigdom. I dag betyder loftet over kontanthjælp, 450-timers-reglen og starthjælpen, at mange udsatte familier ender med at leve under umenneskelige vilkår.

Nye tal fra AErådet viser, at 51.400 børn i Danmark må betegnes som fattige.

Øget polarisering i Danmark. Fordeling & Levevilkår 2009. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2009. En væsentlig årsag til, at så mange børn lever i fattigdom, er, at deres familier lever på en af de nedsatte sociale ydelser. Det betyder, ifølge en ny undersøgelse fra CASA Konsekvenser af de laveste sociale ydelser – Forsørgelsesgrundlag og afsavn. Finn Kenneth Hansen og M. Azhar Hussain. CASA, 2009., at familier på de laveste sociale ydelser lider under markante afsavn og lider under deres økonomiske situation. Sammenlignet med børnefamilier med almindelig kontanthjælp lider børnene i børnefamilier, som har introduktionsydelse/starthjælp eller nedsat kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag, i højere grad afsavn i situationer, der handler om

- at lade børnene komme på skoleudflugt,
- at fejre børnenes fødselsdag,
- at invitere børnenes venner hjem,
- at give børn over 10 år egen mobiltelefon,
- at købe tøj og fodtøj til børnene,
- at lade børnene dyrke sport og andre fritidsinteresser og
- at købe legetøj til børn under 10 år.

Familier på nedsatte sociale ydelser adskiller sig desuden markant fra familier på kontanthjælp uden nedsatte ydelser. I forhold til f.eks. andelen, der har undladt at købe lægeordineret medicin, er 25 pct. af dem på starthjælp og 32 pct. på nedsat hjælp, hvor kun 12 pct. på kontanthjælp har undladt at købe medicin. På den måde ses en væsentlig forskel i omfanget af afsavn mellem modtagere af de laveste ydelser og gruppen af kontanthjælpsmodtagere. År-

sagen til, at personer og familier på de laveste sociale ydelser lider så mange afsavn i deres dagligdag, er ifølge forskerne entydigt, at de modtager de laveste sociale ydelser. Forklaringer som familietype, sociale problemer og uddannelse har derimod ingen særlig betydning.

Konsekvenser af de laveste sociale ydelser – Forsørgelsesgrundlag og afsavn. Finn Kenneth Hansen og M. Azhar Hussain. CASA, 2009.

Tal fra Domstolsstyrelsen viser desuden, at der i 2008 blev sat 3.762 lejere ud af deres bolig med fogedens mellemkomst, fordi de ikke kunne betale huslejen. Og fra 2002 til 2008 er der sket en stigning i antallet af udsættelsessager for privat bolig på 106 pct.

Statistik for fogedsager. Huslejesager – udsættelsessager for privat bolig i perioden 2002 – 1. halvår 2009. Danmarks Domstole, version september 2009. En tidligere undersøgelse fra SFI viser, at knap halvdelen af udsættelserne berører børnefamilier. Vi har et reelt fattigdomsproblem i Danmark. Målet er naturligvis altid, at kontanthjælpsmodtagere skal så hurtigt tilbage i arbejde som muligt, men løsningen er ikke at presse mennesker ud over, hvad de er i stand til. I dag presses mange mennesker økonomisk, på trods af at de på grund af deres nuværende fysiske eller psykiske situation ikke er i stand til at varetage et arbejde. Ofte rammer familiernes fattigdom børnene. Hvis vi vil bryde den negative sociale arv, nytter det ikke at presse disse familier yderligere. Det vil tværtimod hensætte endnu flere familier i udsigtsløs fattigdom.

Regeringen fastholder de lave ydelser i håb om, at den straf, det er for familierne at få frataget deres forsørgelsesgrundlag, vil »motivere og hjælpe« forældrene til at komme i arbejde. Men ofte er det børnene, der betaler prisen. Det er uanstændigt, at vi skal acceptere den form for fattigdom i så rigt et samfund som det danske. Men det er også samfundsmæssigt urentabelt, fordi det i sidste ende vil give langt flere og langt større problemer, hvis vi lader så mange børn vokse op i fattigdom og på den måde forstærker den negative sociale arv.

450-timers-reglen

Med lovforslag nr. L 109 (2008-09), der trådte i kraft den 1. juli 2009, jf. lov nr. 476 af 12. juni 2009, besluttede regeringen og Dansk Folkeparti at stramme den eksisterende 300-timers-regel, således at begge ægtefæller i et kontanthjælpsægtespar fremover skal opfylde et krav om 450 timers arbejde inde for 24 måneder. Ellers mister den ene ægtefælle sin kontanthjælp.

De seneste opgørelser viste, at omkring 900 familier rammes af 300-timers-reglen, og at omkring 1.600 børn lever i familier, der er berørt af reglen (jf. SOU alm. del – svar på spørgsmål 312, 2007-08, 2. samling). En familie med to børn vil typisk ende med et rådighedsbeløb, der er 4.603 kroner mindre, end hvis familien var på kontanthjælp.

Økonomiske konsekvenser af 300-timers reglen – regneeksempler. Dansk Socialrådgiverforening.

En femtedel af de mennesker, der mistede deres kontanthjælp som følge af 300-timers-reglen, har undladt at betale husleje inden for de seneste 3 måneder, og 57 pct. har lånt penge af familie og venner.

300-timers-reglen : betydningen af 300-timers-reglen for gifte kontanthjælpsmodtagere. Henning Bjerregård Bach og Brian Larsen. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 2008:17.

Samlet set betyder stramningen af reglen til en 450-timers-regel, at endnu flere personer vil blive ramt og miste retten til kontanthjælp.

Starthjælp

Der er i dag omkring 4.800 personer på starthjælp eller introduktionsydelse, og omkring 3.600 børn lever i familier, der modtager starthjælp (jf. SOU alm. del – svar på spørgsmål 312, 2007-08, 2. samling). En familie med to børn vil typisk ende med et månedligt rådighedsbeløb, der er 7.109 kroner (2005-priser) mindre, end hvis familien var på kontanthjælp.

Flygtninge på starthjælp. Mette Blauenfeldt, Henning Hansen og Adam Johansen. CASA, 2006.

Starthjælpen fungerer reelt som en fattigdomsfælde, som fører modtagerne stadig længere væk fra at kunne blive selvforsørgende. Familiernes overskud bliver brugt på at spekulere på, hvordan de får pengene til at slå til, hvilket medfører, at selvværdet daler. Samtidigt er det svært at finde penge til helt

basale ting, såsom transport, og en del starthjælpsmodtagere bliver stadig mere passive og »klientgjorte«.

Næsten alle flygtninge på starthjælp modtager enkeltudgifter, f.eks. til medicin og behandling. CASA har vist, at 80 pct. af alle flygtningefamilier på starthjælp har modtaget hjælp til enkeltudgifter i løbet af et år. Selv om man ved, at familierne har økonomisk trange kår, skal de igennem lange bureaukratiske ansøgningsprocedurer, hver gang der er brug for ekstra hjælp. De gentagne ansøgninger om ekstra ydelser og særlige tilskud betyder, at starthjælpen også medfører en øget administrativ byrde for de kommuner, som skal administrere den.

Loft over kontanthjælp

Der er i dag omkring 7.500 kontanthjælpsmodtagere, der rammes af loft over kontanthjælp, og der er omkring 14.750 børn, der lever i de familier, der er ramt af kontanthjælpsloftet (jf. SOU alm. del – svar på spm. 394, 2007-08, 2. samling).

Tandlægen, vintertøjet og de nye støvler bliver nedprioriteret, og sågar huslejen og medicinen undlader flere kontanthjælpsmodtagere end før at betale, viser undersøgelsen »Loft over ydelser« fra Socialforskningsinstituttet.

Loft over ydelser. Evaluering af loftet over ydelser til kontanthjælpsmodtagere. Brian Krogh Graversen og Karen Tinggaard. Socialforskningsinstituttet, 2005:04. Faktum er, at kontanthjælpsmodtagere i tre ud af fire tilfælde har mange andre problemer end ledighed. Således er ca. 70 pct. af kontanthjælpsmodtagerne, der rammes af loft over kontanthjælp placeret i matchgruppe 4 og 5, som ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet på grund af sociale, kompetencemæssige eller personlige problemer m.v.

Omkostninger ved forslaget

Det skønnes, at merudgifterne for det offentlige ved en afskaffelse af introduktionsydelsen, starthjælpen, 450-timers-reglen og kontanthjælpsloftet bliver henholdsvis 200 mio. kr., 210 mio. kr., 85 mio. kr. og 65 mio. kr. (jf. AMU alm. del. – svar på spm. 39, 2009-10).

*Skriftlig fremsættelse***Özlem Cekic (SF): :**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af fattigdomsydelser.

(Beslutningsforslag nr. B 141).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.